

Täysistunto

Tiistai 12.9.2017 klo 13.59—15.36

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain ja rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 86/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu

15.00 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (esittelypuheen-
vuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kaikki aikaansa edellä olevat edustajat voivat keskittyä, nimittäin nyt on hallituksen esitys 86, mistä jo äsken kuultiin ansiokas puheenvuoro.

Energiatodistuksesta on puhuttu eduskunnassa vuosien aikana paljon. Nyt tässä hallituksen esityksessä tuota energiatodistusvelvoitetta koskevaa poikkeusluetteloa ehdotetaan muutettavaksi siten, että jälleen kaksi EU-direktiivin vaatimaa rakennustyyppiä tulee energiatodistusmenettelyyn piiriin. Tässä kohtaa kyse on yllätys yllätys väestönsuojista ja kasvihuoneista. Suomehan on saanut virallisia huomautuksia näistä energiatodistusasioista kauan, ja kun joskus aina mietitään, onko Suomi nyt se ensimmäisenä EU-säädöksiä toimeenpaneva maa, niin voin teitä lohduttaa, hyvät edustajat, että tässä energiatodistusasiassa 25 jäsenmaata on ollut meitä ripeämpiä. Että Slovakian kanssa olemme nyt vihonviimeisiä, jotka ovat näitä viimeisiä säädöksiä toteuttamassa.

No, mitä tämä tarkoittaa käytännössä? Tähänkin saakka väestönsuojissa on tuo energiatodistus edellytetty silloin kun ne ovat osa sitä olemassa olevaa rakennusta. Eli tämä nyt tuo energiatodistuksen piiriin sellaiset väestönsuojat, jotka ovat erillisiä, lämmitettyjä rakennuksia ja pinta-alaltaan yli 50 neliömetriä, niin kuin tuo perusjuttu kuuluu.

No, sitten tuo toinen asia eli kasvihuoneet, niin kyllä, nyt kasvihuoneet mainitaan sitten täällä luettelossa, niin kuin EU-lainsäädäntö edellyttää, mutta käytännössä energiatodistusvelvoitteita ei tarvitse kasvihuoneisiin ulottaa, koska kasvihuoneet voidaan rinnastaa myös teollisuusrakennuksiin. Lisäksi kasvihuoneita koskee vapaaehtoinen energiatehokkuussopimuskäytäntö, minkä ansiosta energiatehokkuusvelvoitteet tulee hoidettua ilman uuttakin säädäntöä. Mutta nyt sana "kasvihuone" on sitten mainittu laissa ja siltäkin osin toimeenpantu tätä direktiiviä.

15.03 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Käytin jo niin loistavan puheenvuoron tästä, että en enää sitä pilaa jatkopuheilla. [Naurua]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2017 vp

15.03 Olli Immonen ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen keskeisiin tavoitteisiin on kuulunut kansalaisia kurittavan turhan byrokratian ja normien purkaminen. Valitettavasti pakkobyrokraattinen Euroopan unioni tuntuu olevan kuitenkin jälleen kerran jarruna tässäkin asiassa. Tällä kertaa EU:n komissio on päätenyt kaikessa viisaudessaan siihen, ettei Suomi noudata energiatodistuksesta annettua direktiiviä tarpeeksi orjallisesti vaan sallii muka liikaa poikkeuksia. Tämän vuoksi käsittelemme nyt siis hallituksen esitystä, jolla on tarkoitus muun muassa lisätä väestönsuojat ja kasvihuoneet energiatodistusmenettelyn piiriin.

Samalla hallitus esittää terminologian muutoksia, joilla tavoitellaan energiatodistusten parempaa ymmärrettävyyttä. Valitettavasti tämä on kuitenkin riittämätön toimenpide, mikäli hallituksen aito tarkoitus on purkaa turhaa byrokratiaa. Energiatehokas rakentaminen ja rakennusten energiatehokkuuden parantaminen ovat sinänsä kannatettavia ympäristönsuojelullisesta näkökulmasta, mutta tällä hetkellä energiatodistus ei palvele tarkoitustaan vaan tuntuu enemmän olevan välttämätön paha, joka kuluttajan on hankittava uudesta tai myytävästä kohteesta. Energiatodistuksessa tulisi korostaa todellista kulutusta, ei niinkään laskennallisia arvioita.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset jättivät vastalauseen energiatodistuslain käsittelyn yhteydessä vuonna 2012 perustellen sitä kalliina ja byrokraattisena muutoksena, joka rankaisee kansalaisia ja asettaa heidät epätasa-arvoiseen asemaan energiamuotokertoimen kautta. Nyt, viisi vuotta myöhemmin, kokemukset energiatodistuksesta ovat hyvin ristiriitaisia, ja se on osoittautunut juuri sellaiseksi, millaiseksi me perussuomalaiset sitä kuvasimme: välttämättömäksi pahaksi, joka kurittaa kansalaisia.

15.05 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Niin kuin edustaja Immonen äsken totesi, etua pitäisi valvoa ajoissa ja on parempi olla etukäteen viisas kuin jälkikäteen viisas. Nyt me olemme sitten jälkikäteen viisaita ja käsittelemme taas energiatodistusasioita.

Edellisen kerran, kun asiasta keskusteltiin, oli kysymys siitä, että 50 neliön ja suuremmat autotallit menisivät energiatodistuksen alaisuuteen. Silloin sosiaalidemokraatit, joita nyt ei tällä hetkellä ole salissa — no, nyt on ilmestynyt yksi — olivat huolissaan, että heidän suuret autotallinsa menisivät energiatodistuksen alaisuuteen. Rikkailla on rikkaiden murheet.

Nyt ei kuitenkaan enää ole kysymys autotalleista, vaan nyt puhutaan kasvihuoneista ja väestönsuojista ja siitä, että Euroopan unionin komissio on tyytymätön kansalliseen lainsäädäntöömme näiden osalta. Nyt me joudumme siis tarkastelemaan oman lainsäädäntöme puhtaasti EU:n tulkintojen johdosta.

Näyttää siltä, että näkökulmastamme tämä EU:n ja ongelman sijainti on tälläkin kertaa taas se sama. Soisinkin, että kansalaiset laajemmin seuraisivat näitä keskusteluitamme, minkälaisen asioiden kanssa me täällä painimme ja mihin kaikkeen EU meidän käytännön elämässämme puuttuukin.

15.06 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Paitsi että tässä nyt joudutaan direktiivin täytäntöönpanoa vähän meillä säätämään ja tarkentamaan, niin taustalla on myös kansalaisaloite, joka liittyy energiatodistukseen. Sen käsittelyn yhteydessähän eduskunta hyväksyi tällaisen lausuman: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisesti toimenpiteisiin pientalojen energiatodistuksen sisällölliseksi muuttamiseksi helpommin ymmärrettäväksi poistaen energiamuotojen kertoimista aiheutuvat vertailtavuusongelmat."

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2017 vp

Täällä jo käytettiin puheenvuoro näistä kertoimista, jotka kieltämättä ovat hieman haastavia eivätkä aina kerro tavalliselle kansalaisellekaan todellisuutta. Voisi oikeastaan todeta niinkin, että nämä kertoimet ovat tehneet sähkölämmitteisistä pientaloista aika lailla, voisi sanoa, kirosan. Sitäkin voi, jos nyt vähän keventäen, ihmetellä, että samaan aikaan kun sähkölämmityksestä on tullut kai energiapolitiikassa kaiken pahan alku ja juuri, niin sähköautot ovat sitten pelastamassa maailmaa. Tätä ei oikein moni kansalainen maalaisjärjellä ymmärrä, miten voi olla, että jos se sähkö laitetaan siihen autoon, niin se onkin pelastava sähkö, ja sitten kun se pannaan talon lämmitykseen, niin sitten se onkin aivan kamala juttu.

Minusta sähkön ympäristöystävällisyys riippuu pitkälti siitä, miten se sähkö tuotetaan. Jos se tuotetaan hiilidioksidivapaasti ja fiksulla tavalla, niin sähköhän on parasta energiaa. Se on älykkäin energiamuoto. Silloin, kun me lähdemme vaikkapa asumisessa säästämään energiakustannuksia, niin sähkön kulutushan nousee, koska kaikki automaatio, älykäs lämmön, ilmastoinnin ja muun säätö, [Puhemies koputtaa] talotekniikan säätö, vaatii nimenomaan sähköä.

15.09 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tällä lakiesityksellä tosiaan toteutetaan EU:sta meille tulevia määräyksiä tuomalla kasvihuoneet, väestönsuojat ja eräät muut rakennukset energiatodistuksen piiriin, joten tämä muutoshan nyt lieenee pakon sanelema, EU:n sanelema. Valitettavasti tosiaan tämä energiatodistusten laadintatapa ei ole kaikella tapaa täysin toimiva eikä sitä tälläkään lakiesityksellä korjata, kuten muun muassa edustaja Immonen jo äsken toi hyvin esille.

Energiatodistusten laadintavelvoite on peräisin EU:sta, mutta siihen sisältyy kuitenkin kansallisia mahdollisuuksia järjestää tai toteuttaa tämä järjestelmä parlamentin haluamalla tavalla. Suomessa energiatodistukset perustuvat pitkälti laskennalliseen menettelyyn, jossa kulutuslukemaa painotetaan energiamuodoille määritellyillä hallinnollisilla kertoimilla. Kansalaisten ja asukkaiden näkökulmasta menettelytapa on kuitenkin varsin kyseenalainen, mikä on mielestäni omiaan vähentämään energiatodistusjärjestelmää kohtaan tunnettua luottamusta. Se johtuu pitkälti siitä, että laskennallisen ja todellisen kulutuksen välinen ero voi olla erittäin suuri eikä esimerkiksi ota huomioon sähkön tuottamistapaa, mikäli kyseessä on sähkölämmiteinen talo. Varsinkin sähkölämmitteisissä rakennuksissa näihin satoja euroja maksaviin todistuksiin suhtaudutaan erittäin suurella ihmetyksellä sen takia, että niissä asujille määritetään korkea E-luku.

Sähkön kerroin on tosiaan viidestä käytössä olevasta kertoimesta korkein, ja kyseenalaista on myös se, onko kaikissa talokaupoissa lainkaan hyödynnetty energiatodistuksia, kun niiden ostajalle todellisuudessa tuleva hyöty on varsin teoreettinen. Käytännössä ostajia kiinnostaa talon todellinen sähkön ja lämpöenergian kulutus, [Puhemies koputtaa] ei energiatodistukseen merkitty laskennallinen kulutuslukema.

15.11 Martti Mölsä si: Arvoisa puhemies! Alun perin energiatehokkuusdirektiivin tavoitteena oli parantaa rakennusten energiatehokkuutta ja siten vähentää hiilidioksidipäästöjä viidenneksellä koko EU:n alueella. Tämä tavoite varmaan on edelleen olemassa, mutta ensimmäinen energiatodistuksesta annettu laki kertoi tavalliselle ihmiselle, kansalaiselle, rakennuksen energiankulutuksen ja tehokkuuden olinpaikasta riippumatta. Kun annettiin uusi laki 2013, tulivat mukaan muotokertoimet. Tästä seurasi, että menetettiin se vertailtavuus, ja tavallinen kansalainen ei enää pysty sanomaan siitä todistuksesta oikeastaan mitään. Silloin romutettiin tämä asia, ja sitten ruvettiin puhumaan tästä poliittisesta ohjauk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2017 vp

sesta, eli ohjataan erilaisten energiamuotojen käyttöä Suomessakin. Tämä on valitettavaa, mutta tämä johtuu kuitenkin EU:n mukanaan tuomasta direktiivistä, ja siitä tässäkin lakimuutoksessa on kysymys. Päätökset tämänkin asian suhteen on tehty jo kauan sitten, eli ei tässä paljon vaihtoehtoja ole ja jälkiviisaus nyt ei auta tässä asiassa kyllä yhtään.

15.12 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Se, että tämä hallituksen esitys on meillä täällä eduskunnassa nyt käsittelyssä, johtuu siitä, että Euroopan komissio on antanut Suomelle virallisen huomautuksen rakennusten energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanosta. Voin sanoa, että kiitos hallitukselle siitä, että me emme ole olleet nyt nimenomaan näissä asioissa etujoukoissa toimeenpanemassa näitä direktiivejä täytäntöön.

Miten tämä vaikuttaa nyt sitten käytännön elämään, niin itse uskon, että kovin paljon tämä ei tule lisäämään niitä energiatodistuksien laatimisia tästä eteenpäin, koska meillä ovat tällä hetkellä nimenomaan nämä väestönsuojat hyvinkin jo energiatodistuksen piirissä, koska ne ovat hyvin pitkälle sellaisissa rakennuksissa tällä hetkellä. Samoin myöskään, kuten ministeri Tiilikainen otti esille, energiatodistusvelvoitteet eivät kuitenkaan käytännössä koskisi kasvihuoneita, sillä kasvihuoneet voidaan tällä hetkellä rinnastaa teollisuusrakennuksiin.

Mitä tulee itse energiatodistukseen, niin kyllä itse olen myöskin samaa mieltä siitä, että energiatodistuksen tulisi olla nimenomaan selvitys todellisista kustannuksista ja siitä, mistä ne aiheutuvat, ei pelkästään laskennallisista kustannuksista. Energiatodistuksen tulee myöskin olla selkeä käyttäjille, ei monimutkainen, monisivuinen paperi, vaan sen tulee olla hyvin yksinkertainen ja siitä tulee käydä selvästi ilmi se, mitä rakennus kuluttaa ja mistä se muodostuu. Siitä tulisi olla myöskin hyötyä ihmisille. Tällä hetkellä ihmiset pitävät sitä energiatodistusta lähes hyödyttömänä paperina, jonka he vain saavat käteensä ja josta he eivät saa käytännön hyötyä.

15.14 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Laki on nyt tuomassa väestönsuojat tosiaan mukaan energiatodistusmenettelyn piiriin. Mutta se, joka on ostamassa väestönsuojaa, tuskin ajattelee, että mikä se energiankulutus siinä on, vaan siellä on ihan muut asiat, mitkä vaikuttavat, että miksi se väestönsuoja pitää ostaa.

Mutta kumminkin energiatodistuksen tosiaan pitäisi kyllä minun mielestäni, ja aika monen muunkin mielestä täällä, perustua todelliseen kulutukseen, ei laskennalliseen. Kun ajatellaan laskennallista kulutusta, niin ei sitä tiedetä, miten se rakennusmies on sen seinärakenteen sitten loppupelissä rakentanut: onko siellä eristeitä oikein joka paikassa, ja miten on ilmasulut tehty — tai ovatko ne purut jo laskeutuneet vanhemmissa rakennuksissa. Että kyllä se todellinen kulutus kertoo sen, mikä se energiankulutus on, ja sitä pystytään kyllä nykypäivänä aika hyvin seuraamaan. Tähän sen pitäisi perustua, eikä niin, että se josain pöydällä lasketaan, mikä ei sitten kumminkaan vastaa todellisuutta. Tähän pitäisi satsata.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Tiilikainen, 2 minuuttia.

15.16 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille kommentista.

Sinällään todettiin, että nämä nyt tehdyt muutokset ovat pieniä ja välttämättömyyksiä, olkoot ne sitten hyviä tai pahoja. Mutta sen verran korjaan tuota äskeistä, etten anna toises-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 85/2017 vp

ta jäsenmaasta väärää todistusta, nimittäin nyt muistin väärin. Eli kyseessä ei ollutkaan Slovakia, mikä on Suomen ohella viimeisenä ollut tätä toimeenpanemassa, vaan Tšekki ja Latvia ovat meidän kavereita olleet tässä viime rintamassa.

Tähän sähkönäkökulmaan liittyen edustaja Lohi pohti ansiokkaasti, että milloin se sähkö on hyvä ja milloin se on paha. No, sähkö on varmasti hyvä. Se, miksi katsotaan, että sähkölämmitteiset omakotitalot eivät ole välttämättä sitä parasta, johtuu siitä, että silloin kun on kovat pakkaset, niin ikään kuin sähkölämmitteiset omakotitalot nostavat Suomen sähkön huippukulutusta, mikä taas aiheuttaa meille paineita tänne tuotantoon ja näin. Senhän ei pitäisi suoraan vaikuttaa tähän, ja on itse asiassa ilo todeta, että tätä sähkölämmitteisten omakotiasujien liian korkeaksi kokemaa energiamuotokerrointahan laskettiin tuntuvasti noin vuosi sitten, kun edellisen kerran tätä energiatodistusasiaa muutettiin.

Mutta kaiken kaikkiaan, mitä tulee laskennalliseen kulutukseen ja toteutuneeseen kulutukseen, nythän energiatodistuksessa kerrotaan nämä molemmat. Eli on erittäin hyvä ja informatiivinen juttu, että siinä on paikka myös sille todennetulle kulutukselle, koska niin kuin moni teistä totesi, laskenta ja käytäntö voivat joskus johtaa eri tulokseen. Ja nyt kun molemmista saadaan informaatiota, niin silloin ostaja varmasti tietää, mitä on ostamassa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.